

Finansutskottets betänkande 2022/23:FiU33

Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter

Sammanfattning

Utskottet ställer sig bakom regeringens förslag till extra ändringsbudget. Det innebär att det införs en tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter som motsvarar reglerna om ett tak för marknadsintäkter enligt EU-förordningen om en krisintervention. Förordningen är inte tillräckligt detaljerad för att ensam kunna ligga till grund för uttag av skatt i Sverige. Kompletterande bestämmelser införs därför genom ett en ny lag införs om skatt på överintäkter från el. Lagen föreslås träda i kraft den 1 mars 2023.

Elproducenter som producerar och säljer el från de kraftslag som förordningen anger och har en realiserad intäkt över 1 957 kronor per megawattimme kommer att beskattas med 90 procent av intäkterna över 1 957 kronor per megawattimme för el som framställs under perioden mars–juni 2023.

Förslaget innebär att statens inkomster beräknas öka med ca 0,36 miljarder kronor 2023.

I betänkandet finns fyra reservationer.

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det varit tillgängligt kortare tid än två dagar före den dag då den behandlas.

Behandlade förslag

Proposition 2022/23:58 Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter.

Sju yrkanden i följdmotioner.

Innehållsförteckning

Utskottets förslag till riksdagsbeslut.....	3
Redogörelse för ärendet.....	4
Ärendet och dess beredning.....	4
Utskottets överväganden.....	6
Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter	6
Reservationer	12
1. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (S).....	12
2. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (V).....	13
3. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (C).....	13
4. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (MP).....	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag.....	16
Propositionen	16
Följdmotionerna	16
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning för 2023	18
<i>Bilaga 3</i>	
Regeringens lagförslag	19
<i>Tabell</i>	
Tabell Specifikation av ändrad beräkning av statens inkomster för 2023	18

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter

Ändringar i statens budget för 2023

Riksdagen godkänner ändrad beräkning av inkomster i statens budget för 2023 enligt regeringens förslag.

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:58 punkt 3.

Lagstiftning som ligger till grund för ändring i statens budget

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. lag om skatt på överintäkter från el,
2. lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244).

Därmed bifaller riksdagen proposition 2022/23:58 punkterna 1 och 2.

Framtida kompletteringar till regeringens lagförslag

Riksdagen avslår motionerna

- 2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1–3,
 2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 2,
 2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C) och
 2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP).

Reservation 1 (S)

Reservation 2 (V)

Reservation 3 (C)

Reservation 4 (MP)

Utskottet föreslår att ärendet avgörs trots att det har varit tillgängligt kortare tid än två vardagar före den dag då det behandlas.

Stockholm den 21 februari 2023

På finansutskottets vägnar

Edward Riedl

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Edward Riedl (M), Mikael Damberg (S), Oscar Sjöstedt (SD), Dennis Dioukarev (SD), Björn Wiechel (S), Jan Ericson (M), Ingela Nylund Watz (S), Charlotte Quensel (SD), Adnan Dibrani (S), Ida Drougge (M), Hans Eklind (KD), Martin Ådahl (C), David Perez (SD), Janine Alm Ericson (MP), Carl B Hamilton (L), Hanna Westerén (S) och Ida Gabriellsson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I betänkandet behandlar utskottet proposition 2022/23:58 Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter.

Rysslands invasion av Ukraina och agerande på energimarknaderna har kraftigt förändrat förutsättningarna för den europeiska energimarknaden. Enligt regeringen riskerar europeiska hushåll och företag även fortsättningsvis mycket högre energipriser än normalt. Inom EU har det därför beslutats om flera åtgärder för att hantera de höga energipriserna. Den 30 september 2022 enades rådet om en rad förslag som infördes genom förordningen (EU) 2022/1854 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna. En av åtgärderna i EU-förordningen gäller ett tillfälligt tak för marknadsintäkter.

I propositionen lämnar regeringen förslag om att införa en tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter som motsvarar reglerna om ett tak för marknadsintäkter enligt EU-förordningen. Regeringen bedömer att de nya bestämmelserna som införs i en ny lag samt i skatteförfarandelagen är nödvändiga för att intäktstaket ska kunna tillämpas i Sverige.

Lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 mars 2023.

Lagrådet har lämnat ett yttrande över lagförslagen och regeringen har i huvudsak följt Lagrådets förslag.

I propositionen finns en redogörelse för ärendets beredning fram till regeringens beslut om propositionen.

Fyra följdmotioner har lämnats med anledning av propositionen.

Utskottet har till följd av den korta beredningstiden inte gett andra utskott tillfälle att yttra sig.

I bilaga 1 finns en förteckning över behandlade förslag. I bilaga 2 redovisas regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning för 2023 och i bilaga 3 redovisas regeringens lagförslag.

Skäl för ändringar i statens budget och förkortad motionstid

Enligt riksdagsordningen får regeringen vid högst två tillfällen lämna en proposition med förslag till ändringar i statens budget för det löpande budgetåret (9 kap. 6 § första stycket). En sådan proposition lämnas i anslutning till budgetpropositionen eller den ekonomiska vårpropositionen (tillägsbestämmelse 9.6.1). Förslag till ändringar i budgeten får dock lämnas vid andra tillfällen om regeringen anser att det finns särskilda skäl (9 kap. 6 § andra stycket).

Förordningens bestämmelser om intäktstaket ska tillämpas sedan den 1 december 2022. Regeringen bedömer det därför som angeläget att den kompletterande lagstiftningen kan träda i kraft så snart som möjligt. Därför

anser regeringen att det finns särskilda skäl för att lämna förslag till ändringar i statens budget för 2023. Regeringen anser vidare mot den bakgrunden att det finns synnerliga skäl för riksdagen att besluta om förkortad motionstid. Regeringen föreslår att motionstiden förkortas till fem dagar.

Propositionen överlämnades till riksdagen den 9 februari 2023. Vid bordläggningen av propositionen samma dag beslutade riksdagen, i enlighet med regeringens förslag, att förkorta motionstiden till fem dagar. Motionstiden löpte således ut den 14 februari 2023. Propositionen hänvisades till finansutskottet den 10 februari 2023.

Tidigare ändringsbudgetar under 2023

- Extra ändringsbudget för 2023 – Stöd till Ukraina samt åtgärder riktade till företag och hushåll till följd av höga energipriser (prop. 2022/23:52, bet. 2022/23:FiU31, rskr. 2022/23:118–120).

Utskottets överväganden

Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen ställer sig bakom regeringens förslag till extra ändringsbudget. Därmed antar riksdagen regeringens förslag om att införa en tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter som motsvarar reglerna om ett tak för marknadsintäkter enligt rådets förordning om en krisintervention. Det innebär att en ny lag om skatt på överintäkter från el införs. Riksdagen godkänner vidare ändrad beräkning av statens inkomster för 2023, som beräknas öka med 0,36 miljarder kronor 2023.

Jämför reservation 1 (S), 2 (V), 3 (C) och 4 (MP).

Propositionen

Ändringar i statens budget för 2023

Regeringen föreslår att riksdagen godkänner en ny beräkning av statens inkomster för 2023, se bilaga 2.

Förslaget om att införa en tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter beräknas öka statens inkomster med 362 miljoner kronor 2023.

Skatt på överintäkter från el

Kompletterande bestämmelser till rådets förordning om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna

Regeringen bedömer att det bör införas kompletterande bestämmelser till rådets förordning om en krisintervention i den del förordningen gäller ett tak för marknadsintäkter. En EU-förordning är direkt tillämplig i varje medlemsland och ska i Sverige behandlas som svensk lag. En sådan rättsakt bör som utgångspunkt inte inkorporeras i eller transformeras till nationell rätt eftersom några särskilda åtgärder för att införliva en förordning generellt sett inte får vidtas. Den aktuella förordningen ger dock medlemsstaterna alternativa handlingsvägar för hur den ska tillämpas.

Enligt regeringens bedömning utgör intäktstaket i förordningen en skatt enligt svensk rätt. Förordningen bedöms inte vara tillräckligt detaljerad för att ensam kunna ligga till grund för uttag av skatt samtidigt som den innehåller olika valmöjligheter för medlemsländerna, t.ex. att intäktstaket ska begränsa vissa intäkter till högst 180 euro per megawattimme men såväl lägre som högre gränser får tillämpas under vissa förutsättningar, att det delvis är upp till

medlemsländerna att bestämma vilka källor för elproduktion som ska omfattas av intäktstaket och att medlemsländerna får besluta att intäktstaket ska tillämpas på 90 procent av marknadsintäkterna över intäktstaket.

För att det ska vara möjligt att tillämpa intäktstaket, öka tydligheten och säkerställa att de grundläggande krav på skattelagstiftning som uppställs i Sverige är uppfyllda, bedömer regeringen att det är nödvändigt att införa kompletterande bestämmelser till förordningen i den del som rör intäktstaket. Regeringen föreslår därför att det införs en ny lag om en skatt på överintäkter från el och att skatten ska betalas till staten.

Ny lag om skatt på överintäkter från el

I den nya lagen föreslås att bestämmelser införs om bl.a. intäktstakets nivå, skattepliktens omfattning, skattskyldighet, beskattningsunderlaget och skattens storlek.

När det gäller intäktstakets nivå föreslår regeringen att intäkter över 1 957 kronor per megawattimme ska begränsas genom intäktstaket. Intäktstaket är avsett att primärt träffa de kraftslag som normalt sett inte är prissättande på elmarknaden. Även om sådana producenters driftskostnader i många fall kan vara mycket låga bör enligt regeringen en inte alltför låg nivå väljas för intäktstaket. Förmågan hos de producenter på vilka intäktstaket tillämpas, inbegripet producenter av förnybar energi, att täcka sina investerings- och driftskostnader bör enligt regeringen inte äventyras. Vidare anser regeringen att nivån bör sättas så att investeringar i den kapacitet som behövs för ett koldioxidsnålt och tillförlitligt elsystem bibehålls och stimuleras. Med hänsyn till detta och till försörjningstryggheten föreslår regeringen att skatten utformas så att endast intäkter över 180 euro per megawattimme kan ingå i beskattningsunderlaget. Regeringen anser att gränsen för intäktstaket bör uttryckas i svenska kronor, bl.a. av administrativa skäl och så att gränsen inte förändras under den period intäktstaket ska tillämpas.

Det framgår av förordningen vilka energikällor som intäktstaket ska tillämpas på. För en större tydlighet och för att underlätta tillämpningen föreslår regeringen att uppräkningsen av källorna i förordningen ska återges i lagen om skatt på överintäkter från el.

Enligt förordningen ska intäktstaket tillämpas t.o.m. den 30 juni 2023. Regeringen föreslår därför att endast el som framställs under kalendermånaderna mars t.o.m. juni 2023 ska vara skattepliktig enligt den nya lagen.

Av förordningen framgår det däremot inte vem som ska vara skattskyldig för sådan skatt som intäktstaket utgör. Regeringen föreslår därför att den nya lagen ska innehålla bestämmelser om skattskyldighet. Regeringens förslag är att den som matar in skattepliktig el ska vara skattskyldig, eftersom den som är elproducent och har intäkter från försäljning av el i Sverige sannolikt också är den som matar in elen från produktionsanläggningen till ett koncessionspliktigt nät i Sverige.

Enligt förordningen ska marknadsintäkter från elproduktion från vissa källor begränsas, där marknadsintäkter definieras som realiserade intäkter som en producent erhållit i utbyte mot försäljning och leverans av el i unionen. Det framgår dock inte hur de realiserade intäkterna ska beräknas. Regeringen föreslår därför att den nya lagen om skatt på överintäkter från el ska innehålla kompletterande bestämmelser om hur beskattningsunderlaget för skatten ska beräknas. Regeringens förslag är att underlaget för beskattning ska beräknas per kalendermånad och att underlaget ska vara summan av samtliga timintäkter under månaden, minskad med summan av samtliga takbelopp och justerad med ett finansiellt justeringsbelopp. Timintäkterna beräknas genom att antalet megawattimmar skattepliktig el som en skattskyldig matat in under en kvalificerad timme multipliceras med priset på dagenföremarknaden. Kvalificerad timme är en timme när priset på dagenföremarknaden i det elområde där elen matas in överstiger 1 957 kronor per megawattimme. Takbeloppet beräknas genom att det totala antalet megawattimmar skattepliktig el som en skattskyldig matat in under kvalificerade timmar den aktuella månaden multipliceras med 1 957 kronor. Det är alltså endast de timmar när priset på dagenföremarknaden överstiger 1 957 kronor per megawattimme som den fysiska elhandeln kan ge upphov till sådana överintäkter som intäktstaket ska begränsa.

Av förordningen följer vidare att medlemsstaterna får besluta att intäktstaket ska tillämpas på 90 procent av de marknadsintäkter som överstiger gränsen för taket. Regeringen anser med hänsyn till försörjningstryggheten att det finns skäl att låta elproducenterna behålla 10 procent av intäkterna över intäktstaket, eftersom det skapar incitament att maximera produktionen av el även när priset på dagenföremarknaden är över gränsen för intäktstaket. Regeringen föreslår därför att skatt enligt den nya lagen ska betalas med 90 procent av beskattningsunderlaget.

Förfarandet för uttag av skatten på överintäkter från el

Rådets förordning om krisintervention saknar bestämmelser för förfarandet. Regleringen behöver därför kompletteras med bestämmelser om detta för att åtgärden ska vara möjlig att verkställa i Sverige. Därför föreslår regeringen att det införs en upplysning om att skatteförfarandelagen är tillämplig i lagen om skatt på överintäkter från el. Regeringen föreslår också att även skatt enligt den nya lagen om skatt på överintäkter från el ska vara en punktskatt och att detta anges i skatteförfarandelagen.

Skatteverket föreslås registrera den som är skattskyldig enligt den föreslagna lagen och att den skattskyldige ska lämna en deklaration för varje redovisningsperiod.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Den föreslagna lagen om skatt på överintäkter från el föreslås träda i kraft den 1 mars 2023 och tillämpas första gången för el som matas in i mars 2023.

Konsekvensanalys

Vid beräkningen av den offentligfinansiella effekten har regeringen beaktat ett antal faktorer, bl.a. hur elpriserna kan förväntas utvecklas mars–juni 2023, hur mycket el som kommer att produceras under perioden, målsättning i förordningen om en minskad efterfrågan på el samt eventuella prissäkringsavtal. Utifrån den information som regeringen har fått om olika avtal antas att 60 procent av den elproduktion som berörs av förslaget är prissäkrad till en nivå som uteslutande understiger intäktstakets nivå. När hänsyn tagits till att den realiserade intäkten för berörda elproducenter i många fall är lägre än vad den schablonberäknade bedömningen antyder och till att skattesatsen föreslås uppgå till 90 procent, beräknas nettoeffekten till ca 0,36 miljarder kronor för den period som intäktstaket föreslås gälla.

I beräkningen av nettoeffekten av intäktstaket har hänsyn tagits till statligt ägande och till att punktskatten är en avdragsgill kostnad för de företag som påverkas av förslaget. Eftersom statliga Vattenfall äger en stor andel av kärnkraften (56 procent) och en extra beskattning av ett helägt statligt företag inte bedöms ge upphov till någon nettoeffekt för statskassan blir justeringen för indirekta effekter relativt stor. Nettoeffekten av den föreslagna skatten beräknas då till ca 0,15 miljarder kronor.

De kraftslag som påverkas av förslaget är främst kärnkraft och vindkraft. Anläggningar med en installerad effekt under 1 megawatt är undantagna genom att den el de producerar inte blir skattepliktig. Det finns ca 170 företag i Sverige som genererar el. Majoriteten av dessa har färre än 20 anställda. Samtliga av dessa är inte skattskyldiga eftersom de inte genererar el i de produktionsslag som omfattas. Regeringen bedömer att det är svårt att uppskatta hur många av dessa företag som direkt berörs av den föreslagna skatten.

Förslaget innebär att elproducenter som producerar och säljer el från skattepliktiga kraftslag och har en realiserad intäkt över 1 957 kronor per megawattimme beskattas med 90 procent av intäkterna över 1 957 kronor per megawattimme. Detta förväntas framför allt påverka elproducenter i elområdena 3 och 4 eftersom priserna i elområdena 1 respektive 2 endast under enstaka timmar förväntas överstiga denna nivå. Samtliga skattskyldiga ska lämna in en deklaration där skatten redovisas. Deklarations skyldighet gäller oavsett om man under perioden haft realiserade intäkter över 1 957 kronor per megawattimme producerad el eller inte. Den genomsnittliga administrativa kostnaden för ett företag i elområdena 1 och 2 uppskattas till 1 600 kronor för perioden mars–juni 2023. Motsvarande kostnad för ett företag i elområdena 3 och 4 uppskattas till 12 800 kronor för perioden mars–juni 2023.

Förslaget innebär att Skatteverket bl.a. behöver ta fram blanketter och digitala tjänster för registrering av skattskyldiga och inlämnande av deklARATIONER. Sammantaget beräknas kostnaderna för Skatteverket uppgå till 5 miljoner kronor. Regeringen bedömer att dessa kostnader kan rymmas inom befintliga ekonomiska ramar. Förslaget bedöms ha begränsad påverkan på måltillströmningen till de allmänna förvaltningsdomstolarna och regeringen

bedömer att eventuella tillkommande kostnader kan hanteras inom befintliga ekonomiska ramar.

Motionerna

I kommittémotion 2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 anför motionärerna att regeringens utformning och implementering av intäktstaket är mindre verkkningsfull i jämförelse med andra EU-länder. Enligt motionärerna har flertalet länder fått lagstiftningen på plats i tid före vintern, planerar att låta skatten vara på plats under en längre period, är mer långtgående när det gäller själva beskattningen och räknar därmed med betydligt större intäkter. Motionärerna menar att det krävs en noggrann analys av vilka åtgärder som bör användas i Sverige. Systemet behöver vara både träffsäkert och kraftfullt, samtidigt som det inte får orsaka snedvridning eller andra negativa effekter för elsystemet eller för investeringar i ny elproduktion. Det kräver enligt motionärerna större kunskap om var vinsterna uppstår och därför bör regeringen kartlägga hur stora övervinsterna är och var på elmarknaden de uppstår. Förutom att se över hur lagstiftningen kan utformas bättre för att träffa elproducenternas priser anser motionärerna att regeringen bör se över hur aktörer på de finansiella marknaderna för el kan omfattas. Motionärerna vill därför att regeringen skyndsamt återkommer med nya förslag om åtgärder, som t.ex. ett intäktstak eller en skatt på extraordinära vinster, som på ett mer träffsäkert och kraftfullt sätt återför övervinsterna till elkonsumenterna.

I partimotion 2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1–3 anför motionärerna att den tillfälliga skatten blir tandlös när regeringen väljer den högsta möjliga nivån på intäktstaket som förordningen tillåter. Motionärerna vill därför att regeringen återkommer till riksdagen med förslag om ett sänkt intäktstak för att i högre grad kunna återföra elmarknadens övervinster till elslutskunder. Motionärerna anser vidare att fler aktörer måste omfattas av taket för marknadsintäkter om syftet är att begränsa övervinster på elmarknaden. Regeringen bör därför återkomma med en kompletterande lagstiftning i vilken övriga aktörer är skattesubjekt. Motionärerna anser också att kommande elstöd bör vara transparenta och offentliga.

I kommittémotion 2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C) anför motionärerna att de åtgärder som nu genomförs saknar konsekvensanalys och att effekten på energimarknaden därmed är okänd. Motionärerna saknar vidare kompletterande långsiktiga lösningar för hur EU ska öka sin försörjningsgrad på el. När det gäller de intäktsbegränsande åtgärderna anser motionärerna att det är ett verktyg som ska användas sparsamt och välmotiverat. Det riskerar enligt motionärerna att skapa osäkerhet för de aktörer som vill investera i ny elproduktion. Mot den bakgrunden vill motionärerna att regeringen utvärderar de kortsiktiga krisåtgärder som föreslås i propositionen och vid behov kompletterar dessa med åtgärder för att öka investeringarna i ny elproduktion.

I kommittémotion 2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP) anför motionärerna att medlemsstaterna enligt förordningen kan välja att även beskatta intäkter från andra marknadsaktörer utöver producenter för el, t.ex. marknadsintäkter från aktörer som bedriver elhandel. Motionärerna anser att om ett elproducerande bolag beskattas för sina intäkter över intäktstaket så är det rimligt att även elhandlares intäkter som kommer från handel med el producerad från ett liknande bolag beskattas. Mot den bakgrunden anser motionärerna att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett kompletterande förslag där även intäkter från elhandel täcks av intäktstaket.

Utskottets ställningstagande

Utskottet vill inledningsvis framhålla vikten av att den nu föreslagna kompletterande lagstiftningen kan träda i kraft så snart som möjligt eftersom bestämmelserna om intäktstaket i rådets förordning om en krisintervention tillämpas sedan den 1 december 2022 t.o.m. den 30 juni 2023.

Utskottet konstaterar att det intäktstak som rådets förordning föreskriver utgör en skatt enligt svensk rätt. Som regeringen anför är förordningen inte tillräckligt detaljerad för att ensam kunna ligga till grund för uttag av skatt. Dessutom innehåller den vissa valmöjligheter för medlemsstaterna. Utskottet anser därför i likhet med regeringen att det bör införas kompletterande bestämmelser till rådets förordning i den del förordningen gäller ett tak för marknadsintäkter. När det gäller nivån på intäktstaket anser utskottet att det är viktigt att de som producerar el och som intäktstaket tillämpas på också har förmågan att täcka sina investerings- och driftskostnader samt att investeringar i den kapacitet som behövs för ett koldioxidneutralt och tillförlitligt elsystem bibehålls och stimuleras. Utskottet står därmed bakom regeringens förslag om att endast intäkter över 1 957 kronor per megawattimme ska begränsas genom intäktstaket.

Enligt rådets förordning ska elproducenters marknadsintäkter begränsas genom intäktstaket. Utskottet delar regeringens bedömning om att den som producerar el och har intäkter från försäljning av el i Sverige sannolikt också är den som matar in elen från produktionsanläggningen till ett koncessionspliktigt nät i Sverige. Det är därför rimligt att den som matar in skattepliktig el till ett koncessionsnät ska vara skattskyldig. Utskottet anser liksom regeringen att det är viktigt att bestämmelserna om skattskyldighet är tydliga och enkla att tillämpa.

Mot den bakgrunden anser utskottet att det inte nu är aktuellt att vidta några kompletterande åtgärder så som det föreslås i följdmotionerna. Utskottet tillstyrker därmed propositionen och avstyrker samtliga motionsyrkanden.

Reservationer

1. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (S)

av Mikael Damberg (S), Björn Wiechel (S), Ingela Nylund Watz (S), Adnan Dibrani (S) och Hanna Westerén (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändringar i statens budget för 2023

=utskottet

Lagstiftning som ligger till grund för ändring i statens budget

=utskottet

Framtida kompletteringar till regeringens lagförslag

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt avslår motionerna

2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1–3,

2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C) och

2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP).

Ställningstagande

Regeringens utformning av intäktstaket och hur det ska genomföras är mindre verkkningsfull i jämförelse med andra EU-länder. Vi menar att det krävs en noggrann analys av vilka åtgärder som bör användas i Sverige. Systemet behöver vara både träffsäkert och kraftfullt, samtidigt som det inte får orsaka snedvridning eller andra negativa effekter för elsystemet eller för investeringar i ny elproduktion. Det kräver större kunskap om var vinsterna uppstår och regeringen bör därför kartlägga hur stora övervinsterna är och var på elmarknaden de uppstår. Förutom att se över hur lagstiftningen kan utformas bättre för att träffa elproducenternas priser bör regeringen se över hur aktörer på de finansiella marknaderna för el kan omfattas. Regeringen bör skyndsamt återkomma med nya förslag om åtgärder, som t.ex. ett intäktstak eller en skatt på extraordinära vinster, som på ett mer träffsäkert och kraftfullt sätt återför övervinsterna till elkonsumenterna.

2. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (V)

av Ida Gabrielsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändringar i statens budget för 2023

=utskottet

Lagstiftning som ligger till grund för ändring i statens budget

=utskottet

Framtida kompletteringar till regeringens lagförslag

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1–3,

bifaller delvis motion

2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP) och avslår motionerna

2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C).

Ställningstagande

Den tillfälliga skatten som nu införs blir tandlös när regeringen väljer den högsta möjliga nivån på intäktstaket som förordningen tillåter. Regeringen bör därför återkomma till riksdagen med förslag om ett sänkt intäktstak för att i högre grad kunna återföra elmarknadens övervinster till elsluts kunder. Fler aktörer måste också omfattas av taket för marknadsintäkter om syftet är att begränsa övervinster på elmarknaden. Regeringen bör därför också återkomma till riksdagen med en kompletterande lagstiftning i vilken övriga aktörer är skattesubjekt. Tidigare elstöd har varit omöjliga att granska då regeringen valt att hemligstämpla tidigare utbetalningar av elstöd till hushållen. Kommande elstöd bör vara transparenta och offentliga.

3. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (C)

av Martin Ådahl (C).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändringar i statens budget för 2023

=utskottet

Lagstiftning som ligger till grund för ändring i statens budget

=utskottet

Framtida kompletteringar till regeringens lagförslag

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C) och avslår motionerna

2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1–3,

2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP).

Ställningstagande

De åtgärder som nu genomförs saknar konsekvensanalys och effekten på energimarknaden är därmed okänd. Det saknas också kompletterande långsiktiga lösningar för hur EU ska öka sin försörjningsgrad i fråga om el. När det gäller de intäktsbegränsande åtgärderna är det ett verktyg som ska användas sparsamt och vara välmotiverat eftersom det riskerar att skapa en osäkerhet för de aktörer som vill investera i ny elproduktion. Regeringen bör därför utvärdera de kortsiktiga krisåtgärder som föreslås i propositionen och vid behov komplettera dessa med åtgärder för att öka investeringarna i ny elproduktion.

4. Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter (MP)

av Janine Alm Ericson (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut borde ha följande lydelse:

Ändringar i statens budget för 2023

=utskottet

Lagstiftning som ligger till grund för ändring i statens budget

=utskottet

Framtida kompletteringar till regeringens lagförslag

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i reservationen och tillkännager detta för regeringen.

Därmed bifaller riksdagen motion

2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP),

bifaller delvis motion

2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkande 2 och
avslår motionerna

2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V) yrkandena 1 och 3,

2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S) yrkandena 1 och 2 samt

2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C).

Ställningstagande

Enligt förordningen om en krisintervention kan medlemsstaterna välja att även beskatta intäkter från andra marknadsaktörer utöver producenter för el, t.ex. marknadsintäkter från aktörer som bedriver elhandel. Om ett elproducerande bolag beskattas för sina intäkter över intäktstaket är det rimligt att även elhandlares intäkter som kommer från handel med el producerad från ett liknande bolag beskattas. Regeringen bör återkomma till riksdagen med ett kompletterande förslag där även intäkter från elhandel täcks av intäktstaket.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2022/23:58 Extra ändringsbudget för 2023 – Tillfällig skatt på vissa elproducenters överintäkter:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om skatt på överintäkter från el (avsnitt 2.1, 5 och 7).
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244) (avsnitt 2.2, 6 och 7).
3. Riksdagen godkänner ändrad beräkning av inkomster i statens budget för 2023 (avsnitt 10.1 tabell 10.1).

Följdmotionerna

2022/23:2332 av Nooshi Dadgostar m.fl. (V):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med ett förslag om sänkt tak i syfte att i högre grad återföra elmarknadens övervinster till elslutkunderna och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med en kompletterande lagstiftning i vilken elmarknadens övriga aktörer är skattesubjekt, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att kommande elstöd bör vara transparent och offentligt och tillkännager detta för regeringen.

2022/23:2334 av Mikael Damberg m.fl. (S):

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen skyndsamt ska återkomma med nya förslag om åtgärder, såsom ett intäktstak eller en skatt på extraordinära vinster, som på ett mer träffsäkert och kraftfullt sätt återför övervinsterna på elmarknaden till elkonsumenterna, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen ska kartlägga hur stora övervinsterna är och var på elmarknaderna de uppstår, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2335 av Martin Ådahl och Rickard Nordin (båda C):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att de kortsiktiga krisåtgärder som införs i gällande proposition ska utvärderas och vid behov kompletteras med åtgärder som syftar till att öka investeringarna i ny elproduktion, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

2022/23:2336 av Marielle Lahti och Annika Hirvonen (båda MP):

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör återkomma med kompletterande lagstiftning där även intäkter från exempelvis elhandel omfattas av intäktstaket, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

BILAGA 2

Regeringens förslag till ändrad inkomstberäkning för 2023

Tabell Specifikation av ändrad beräkning av statens inkomster för 2023

Tusental kronor

Inkomsttitel	Godkänd beräkning	Ny beräkning	Bruttoeffekt av åtgärd på inkomstsidan
1458 Övriga skatter	131 586	493 586	362 000

BILAGA 3

Regeringens lagförslag

1 Förslag till lag om skatt på överintäkter från el

Härigenom föreskrivs följande.

1 § I denna lag finns bestämmelser med anledning av rådets förordning (EU) 2022/1854 av den 6 oktober 2022 om en krisintervention för att komma till rätta med de höga energipriserna i den del förordningen avser ett tak för marknadsintäkter på elproducenter.

2 § Skatt enligt denna lag ska betalas till staten.

Ord och uttryck i lagen

3 § Med *demonstrationsprojekt* avses ett projekt som visar upp teknik som är den första av sitt slag inom unionen och som representerar en viktig innovation som med god marginal överträffar tidigare känd teknik.

4 § Med *elområde* avses det största geografiska område inom vilket marknadsaktörerna kan handla med el utan kapacitetstilldelning.

5 § Med *hybridkraftverk* avses en kraftproduktionsanläggning som har möjlighet att framställa el även från andra fossila källor än de som anges i 10 §.

6 § Med *koncessionspliktigt nät* avses en ledning eller ett ledningsnät som omfattas av en nätkoncession som meddelats med stöd av 2 kap. ellagen (1997:857).

7 § Med *kvalificerad timme* avses en timme när priset på dagenföremarknaden i det elområde där inmatning av elen sker överstiger 1 957 kronor per megawattimme.

8 § Med *inmatning* avses överföring av el från kraftproduktionsanläggningen där den framställs till ett koncessionspliktigt nät. Till en kraftproduktionsanläggning räknas även ett icke koncessionspliktigt nät som hänger samman med anläggningen.

9 § Med *priset på dagenföremarknaden* avses det pris på el i kronor per megawattimme som fastställts ett dygn i förväg av elbörsen Nord Pool för en viss timme.

Skattepliktens omfattning

10 § El som framställs i Sverige från följande källor är skattepliktig, om inte annat följer av 11 eller 12 §:

1. vindenergi,
2. termisk solenergi och solcellsenergi,

3. geotermisk energi,
4. vattenkraft utan vattenmagasin,
5. fasta eller gasformiga biomassabränslen, utom biometan,
6. avfall,
7. kärnenergi,
8. brunkol,
9. råpetroleumprodukter, och
10. torv.

11 § El är skattepliktig enligt denna lag endast om den framställs under kalendermånaderna mars till och med juni 2023.

12 § El är inte skattepliktig om den framställs

1. i ett demonstrationsprojekt,
2. i ett hybridkraftverk, eller
3. i en kraftproduktionsanläggning med en sammanlagd installerad
 - a) generatoreffekt av upp till 1 megawatt, eller
 - b) växelriktareffekt av upp till 1 megawatt om elen framställs från termisk solenergi eller solcellsenergi.

Skattskyldighet

13 § Skattskyldig är den som matar in skattepliktig el.

Om den som är skattskyldig enligt första stycket ingår i en koncern av sådant slag som anges i 1 kap. 4 § årsredovisningslagen (1995:1554) ska koncernens moderföretag vara skattskyldigt för all skattepliktig el som matas in av företaget i koncernen. Med koncernens moderföretag avses det företag som inte har något eget moderföretag.

Om det saknas ett i Sverige registrerat moderföretag enligt andra stycket, är i stället det koncernföretag skattskyldigt som är registrerat i Sverige men inte har något i Sverige registrerat moderföretag. Om det finns flera sådana företag, är det av dessa företag som har högst omsättning skattskyldigt. Med omsättning avses nettoomsättningen enligt en under 2022 upprättad årsredovisning.

14 § El som matas in av ett företag som bedriver sådan kärnteknisk verksamhet som avses i 1 § lagen (1984:3) om kärnteknisk verksamhet anses matas in av företagets ägare, i proportion till respektive ägarandel.

Skattskyldighetens inträde

15 § Skattskyldigheten inträder för skattepliktig el när den skattskyldige matar in elen.

För ett koncernföretag som är skattskyldigt enligt 13 § andra eller tredje stycket inträder skattskyldigheten för skattepliktig el när ett företag i koncernen matar in elen.

Beskattningsunderlaget

16 § Skatt enligt denna lag ska betalas på ett beskattningsunderlag för varje kalendermånad, beräknat enligt 17–22 §§.

17 § En timintäkt beräknas genom att antalet megawattimmar skattepliktig el som en skattskyldig matat in under en kvalificerad timme multipliceras med priset på dagenföremarknaden.

18 § Ett takbelopp beräknas genom att det totala antalet megawattimmar skattepliktig el som en skattskyldig matat in under kvalificerade timmar den aktuella kalendermånaden multipliceras med 1 957 kronor.

19 § Ett finansiellt justeringsbelopp beräknas för en kalendermånad som nettoeffekten i kronor av en skattskyldigs avtalsenliga rättigheter och skyldigheter på de realiserade intäkterna från den skattepliktiga el som matats in under månadens kvalificerade timmar.

Ett koncernföretag som är skattskyldigt enligt 13 § andra eller tredje stycket ska vid beräkningen av ett finansiellt justeringsbelopp även beakta övriga koncernföretags avtalsenliga rättigheter och skyldigheter.

20 § Beskattningsunderlaget för en kalendermånad beräknas genom att summan av samtliga timintäkter under månaden minskas med summan av samtliga takbelopp för månaden och justeras med det finansiella justeringsbeloppet för månaden.

Ett koncernföretag som är skattskyldigt enligt 13 § andra eller tredje stycket ska beräkna timintäkter och takbelopp med beaktande av all den skattepliktiga el som matats in av företag i koncernen under kalendermånaden.

21 § En skattskyldig får välja att för en enskild kraftproduktionsanläggning beräkna timintäkterna och ett särskilt takbelopp separat, förutsatt att driftskostnaderna för anläggningen överstiger 1 957 kronor per megawattimme.

Med driftskostnader avses en kraftproduktionsanläggnings fasta och rörliga kostnader för att framställa el.

22 § Ett särskilt takbelopp enligt 21 § beräknas genom att

1. det totala antalet megawattimmar skattepliktig el från den aktuella kraftproduktionsanläggningen som den skattskyldige matat in under kvalificerade timmar den aktuella kalendermånaden multipliceras med summan av driftskostnaderna för timmarna, och

2. produkten av beräkningen enligt 1 multipliceras med faktorn 1,3.

Det särskilda takbeloppet kan högst uppgå till summan av kalendermånadens timintäkter för den aktuella kraftproduktionsanläggningen.

Skattens storlek

23 § Skatt ska betalas med 90 procent av beskattningsunderlaget.

Förfarandet

24 § I skatteförfarandelagen (2011:1244) finns bestämmelser om förfarandet vid beskattningen.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 mars 2023.
 2. Lagen tillämpas första gången för el som matas in i mars 2023.

2 Förslag till lag om ändring i skatteförfarandelagen (2011:1244)

Härigenom föreskrivs i fråga om skatteförfarandelagen (2011:1244)

dels att 3 kap. 15 §, 26 kap. 6 § och 39 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 7 kap. 1 b §, 26 kap. 22 a och 33 g §§ och 39 kap. 3 b §, och närmast före 39 kap. 3 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Lydelse enligt SFS 2022:174

Föreslagen lydelse

3 kap.

15 §

Med punktskatt avses skatt enligt

1. lagen (1984:410) om skatt på bekämpningsmedel,
2. 2 § första stycket 5 lagen (1990:661) om avkastningsskatt på pensionsmedel,

3. lagen (1990:1427) om särskild premieskatt för grupplivförsäkring, m.m.,

4. lagen (1994:1776) om skatt på energi,

5. lagen (1995:1667) om skatt på naturgrus,

6. lagen (1999:673) om skatt på avfall,

7. lagen (2007:460) om skatt på trafikförsäkringspremie m.m.,

8. lagen (2016:1067) om skatt på kemikalier i viss elektronik,

9. lagen (2017:1200) om skatt på flygresor,

10. lagen (2018:696) om skatt på vissa nikotinhaltiga produkter,

11. lagen (2018:1139) om skatt på spel,

12. lagen (2020:32) om skatt på plastbärkassar,

13. lagen (2022:155) om tobaks- skatt, *och*

14. lagen (2022:156) om alkoholskatt, *och*

15. lagen (2023:000) om skatt på överintäkter från el.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

7 kap.

1 b §

Skatteverket ska, utöver vad som följer av 1 och 1 a §§, registrera den som är skattskyldig enligt lagen (2023:000) om skatt på överintäkter från el.

Om den som ska registreras enligt första stycket har en företrädare enligt 5 kap., ska dock företrädaren registreras i stället.

Lydelse enligt SFS 2022:174

Föreslagen lydelse

26 kap.

6 §

Punktskatt ska redovisas i en punktskattedeklaration för redovisningsperioder om inte annat följer av 8 §.

Den som är registrerad enligt 7 kap. 1 a § första stycket 1 och 2 ska lämna en punktskattedeklaration för varje redovisningsperiod.

Den som är registrerad enligt 7 kap. 1 a § första stycket 1 och 2 eller 1 b § ska lämna en punktskattedeklaration för varje redovisningsperiod.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

22 a §

I stället för vad som anges i 22 § ska en punktskattedeklaration från den som är skattskyldig enligt lagen (2023:000) om skatt på överintäkter från el innehålla uppgift om

1. antal megawattimmar skattepliktig el som matats in under kvalificerade timmar under redovisningsperioden,

2. summan av samliga timintäkter under redovisningsperioden,

3. finansiellt justeringsbelopp, och

4. skattens nettobelopp.

För en skattskyldig som enligt 21 § lagen om skatt på överintäkter från el väljer att för en kraftproduktionsanläggning beräkna timintäkter och särskilt takbelopp separat gäller följande. Dessa uppgifter ska redovisas för sig. I deklarationen ska då även uppgift som avses i första stycket 1 redovisas separat för anläggningen. Om en skattskyldig redovisar uppgifter för flera kraftproduktionsanläggningar ska uppgifterna för dessa anläggningar läggas samman.

33 g §

Den som är skattskyldig enligt lagen (2023:000) om skatt på överintäkter från el ska redovisa

skatten i en punktskattedeclaration som ska ha kommit in till Skatteverket senast den 26 i andra månaden efter redovisningsperiodens utgång.

39 kap.

1 §¹

- I detta kapitel finns bestämmelser om
- definitioner (2 och 2 a §§),
 - generell dokumentationsskyldighet (3 §),
 - dokumentationsskyldighet som avser ansökan om återbetalning av eller kompensation för punktskatt (3 a §),
 - *dokumentationsskyldighet som avser beräkning av skatt på överintäkter från el (3 b §),*
 - dokumentationsskyldighet som avser kassaregister (4–10 §§),
 - dokumentationsskyldighet som avser personalliggare (11–12 §§),
 - dokumentationsskyldighet som avser torg- och marknadshandel (13 §),
 - dokumentationsskyldighet som avser omsättning av investeringsguld (14 §),
 - dokumentationsskyldighet som avser avropslager (14 a §),
 - dokumentationsskyldighet som avser internprissättning (15–16 f §§),
- och
- föreläggande (17 §).

Beräkning av skatt på överintäkter från el

3 b §

För den som är skattskyldig enligt lagen (2023:000) om skatt på överintäkter från el ska underlaget som anges i 3 § även innehålla

- 1. dokumentation för kontroll av skattepliktig el som framställts i Sverige,*
- 2. uppgift om från vilken källa elen har framställts, och*
- 3. en beskrivning av den skattskyldiges beräkning av finansiellt justeringsbelopp.*

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2023.

¹ Senaste lydelse 2019:790.